

Zasady Norymberskie

Zasady norymberskie to zbiór wytycznych określających, co stanowi zbrodnię wojenną. Przedstawiają obowiązki i odpowiedzialność przywódców, polityków i żołnierzy w odniesieniu do wojny. Definiują trzy rodzaje przestępstw:

- Zbrodnie przeciwko pokojowi
- Zbrodnie wojenne
- Zbrodnie przeciwko ludzkości

Dokument powstał z konieczności podczas Procesów Norymberskich członków partii nazistowskiej po II Wojnie Światowej. Zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 177 (2) lit. a), Międzynarodowej Komisja Prawa polecono „sformułowanie zasad prawa międzynarodowego uznanych w Karcie Trybunału Norymberskiego”. Zasady sformułowane przez Komisję zostały przedstawione Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ w Raporcie Komisji Prawa Międzynarodowego podczas drugiej sesji zgromadzenia (5 czerwca do 29 lipca 1950 r.), i opublikowane w Roczniku Komisji Prawa Międzynarodowego, 1950, t. II, str. 374-378.

„Proces Norymberski nie może zostać zapomniany przez tych, którzy go stworzyli. Przestępcy i ich nieszczęsne czyny mogą przeminąć i umknąć z pamięci, ale rozpraw trybunału nie mamy prawa zapomnieć. Ten kto zobowiązuje się wydać orzeczenie zgodnie z prawem przyjmuje na siebie niezbywalną odpowiedzialność, o której zapomnieć nie może.

Cztery narody podpisały Statut Londyński i Control Council Law No. 10 (- dwa jurysdykcyjne kamienie węgielne procesów norymberskich -) i dziewiętnaście innych narodów oficjalnie poparło przestrzeganie zawartych w nich zasad. Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych przewodzili w formułowaniu tych zasad i w ustanowieniu trybunału norymberskiego w celu ich egzekwowania.

Tysiące Niemców i Japończyków było osądzonych zgodnie z tymi zasadami; osoby uznane za winne zostały ukarane... /... / Wielkim pytaniem dzisiaj nie jest to czy Zasady Norymberskie są ważne, ale to czy ludzkość jest w stanie im sprostać i czy może w ogóle przeżyć, jeśli im nie sprosta.”

- BG Telford Tailor, raport końcowy dla sekretarza armii dotyczący procesu sądowego w Norymberdze w sprawie zbrodni wojennych, *Trials under Control, Council Law No 10, Annex B, str. 234-235*

Zasady prawa międzynarodowego uznane w Karcie Trybunału Norymberskiego i w Wyrokach Trybunału

Zasada I

Każda osoba, która popełnia czyn przestępczy w świetle prawa międzynarodowego jest za ten czyn odpowiedzialna i podlega karze.

Zasada II

Fakt, że prawo wewnętrzne nie nakłada kary za czyn, który stanowi przestępstwo na mocy prawa międzynarodowego nie zwalnia osoby, która popełniła ten czyn z odpowiedzialności zgodnie z prawem międzynarodowym.

Zasada III

Fakt, że osoba, która popełniła czyn stanowiący przestępstwo na mocy prawa międzynarodowego, działała jako Głowa Państwa lub urzędnik państwowy, nie zwalnia jej z odpowiedzialności zgodnie z prawem międzynarodowym.

Zasada IV

Fakt, że dana osoba działała na mocy rozkazu swego rządu lub przełożonego nie zwalnia jej z odpowiedzialności zgodnie z prawem międzynarodowym, pod warunkiem, że wybór moralny był faktycznie możliwy.

Zasada V

Każda osoba oskarżona o popełnienie przestępstwa na mocy prawa międzynarodowego ma prawo do rozprawy sądowej w sprawie faktów i prawa.

Zasada VI

Przestępstwa określone poniżej podlegają karze jako przestępstwa na mocy prawa międzynarodowego:

a) Przestępstwa przeciwko pokojowi:

- I. Planowanie, przygotowanie lub rozpoczęcie agresywnej wojny albo wojny będącej pogwałceniem międzynarodowych traktatów, porozumień lub gwarancji;
- II. Udział w planowaniu lub zмовie dla dokonania jednego z aktów wymienionych w punkcie I.

b) Zbrodnie wojenne :

Naruszenia praw i zwyczajów wojennych, które obejmują, ale nie są ograniczone do morderstw, złego traktowania na okupowanym terytorium lub deportacji na roboty przymusowe lub do innych celów ludności cywilnej; zabójstw lub złego traktowania jeńców wojennych lub osób na morzach; zabijania zakładników, rabunku mienia publicznego lub własności prywatnej, bezmyślnego niszczenia miast, miasteczek lub wsi, lub dewastacji nie usprawiedliwionej koniecznością wojskową .

c) Zbrodnie przeciwko ludzkości:

Morderstwo, eksterminacja, niewolnictwo, deportacja i inne nieludzkie czyny popełnione przeciwko ludności cywilnej, albo prześladowania ze względów politycznych, rasowych lub religijnych, gdy takie akty lub takie prześladowania są dowykonane w związku z jakimkolwiek przestępstwem przeciwko pokojowi lub jakąkolwiek zbrodnią wojenną.

Zasada VII

Współdział w popełnieniu przestępstwa przeciwko pokojowi, zbrodni wojennych lub zbrodni przeciwko ludzkości, jak określono w Zasadzie VI, jest przestępstwem w świetle prawa międzynarodowego.

Źródło: *Yearbook of the International Law Commission, 1950, Vol. II, para. 97:*

